

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Ved den seneste revision af loven om statens voksenuddannelsesstøtte (SVU) blev adgangen til SVU lettet for læsesvage, således at de kan modtage SVU til forberedende voksenundervisning (FVU), uanset de ikke opfylder lovens almindelige bestemmelser om at være fyldt 25 år. Ændringen var bl.a. begrundet i FVU-loven og af flere undersøgelser, herunder OECD's store læseundersøgelse – SIALS – som har dokumenteret, at mange marginaliseres på arbejdsmarkedet på grund af svage læsefærdigheder, og at der derfor er stort behov for initiativer til at øge læseniveauet generelt i den voksne befolkning.

Det har efterfølgende vist sig, at kun et fåtal har modtaget SVU, og at lovændringen således ikke har haft den tilsigtede virkning på læsefærdighederne.

Dette lovforslag skal derfor gøre det muligt for de ordblinde og læsesvage, som tilhører grupper i samfundet, der på grund af læseproblemerne er særligt udsatte på arbejdsmarkedet, at få støtte til at deltage i dansk for ordblinde (specialundervisning for voksne) og i forberedende voksenundervisning (FVU).

FVU retter sig mod voksne med moderate læseproblemer, mens danskundervisning efter lov om specialundervisning for voksne er for egentlig ordblinde. Forudsætning for deltagelse i undervisningen er, at man har læsebesvær, som undervisningen kan afhjælpe. Deltagere, som ikke mere profiterer af undervisningen, kan ikke fortsætte. De første erfaringer med FVU viser, at mange, der henvender sig til forberedende voksenundervisning, må visiteres videre til ordblindeundervisning.

Vurdering af problemet omfang

Til forståelse af problemets omfang henvises til Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut (AKF), som i 2000 publicerede undersøgelsen »Danskernes læse-regne-færdigheder i et internationalt lys«. Undersøgelsen var rekvireret af OECD i forbindelse med den verdensomspændende SIALS-undersøgelse, hvor læsefærdigheder blandt voksne i OECD-landene blev undersøgt. Den danske del om-

fatter mere end 3.000 interviews. Resultatet var, at omkring 55 pct. af den voksne befolkning læser upåklageligt, mens de resterende har læseproblemer i større eller mindre grad.

Undersøgelsen arbejder med 5 læseniveauer, hvor niveau 1 repræsenterer de svageste færdigheder, hvor de fleste ordblinde befinder sig. OECD angiver, at både niveau 1 og 2 repræsenterer utilstrækkelige færdigheder i forhold til almindelige daglige læseopgaver på arbejde og i hjemmet. Niveau 1 og 2 afgrænser således rimeligt målgrupperne for ordblindeundervisning og for FVU.

Samtidig understreger rapporten, at svage læsefærdigheder har afgørende betydning for både erhvervsuddannelsesniveaet og for efteruddannelsesaktiviteten, således at personer med videregående uddannelse ikke hæmmes af læsebesvær, mens svage læsefærdigheder blandt faglærte arbejdere og i særlig grad for ufaglærte arbejdere er en alvorlig hindring for nødvendig uddannelse og efteruddannelse.

Ufaglærte i beskæftigelse: 491.848 personer.

Heraf:

læseniveau 1:	læseniveau 2:
102.616 personer – 21 pct.	267.189 personer – 54 pct.

Ufaglærte ledige: 63.519 personer.

Heraf:

læseniveau 1:	læseniveau 2:
17.180 personer – 27 pct.	36.294 personer – 57 pct.

Faglærte i beskæftigelse: 971.606 personer.

Heraf:

læseniveau 1:	læseniveau 2:
53.833 personer – 6 pct.	415.316 personer – 43 pct.

Faglærte ledige: 64.314 personer.

Heraf:

læseniveau 1:	læseniveau 2:
5.759 personer – 9 pct.	29.308 personer – 46 pct.

Kilde: Torben Pilegaard Jensen, Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut.